

Odborná komisia pre výchovu a vzdelávanie v múzeách Zväz múzeí na Slovensku

Vyhodnotenie Stratégie rozvoja múzejnej pedagogiky

a plánu činnosti
Odbornej komisie pre výchovu a vzdelávanie v múzeách
pri Zväze múzeí na Slovensku
(ďalej len „OKVAV“ a „ZMS“)

na roky 2018 - 2020

Predmetná stratégia bola vypracovaná v apríli 2018. Jej znením sa riadila OKVAV pri plánovaní svojej činnosti v celom volebnom období.

CIEĽ 1: Prehĺbenie nadviazanej spolupráce múzeí a škôl

CIEĽ 1.1: Centrálna webstránka na propagáciu múzejných vzdelávacích programov

Komisia sprevádzkuje jednotnú webstránku, na ktorej budú uvedené aktuálne vzdelávacie programy realizované v múzeách na Slovensku. Svoju ponuku budú môcť pridávať na stránku zástupcovia jednotlivých múzeí. Štruktúra webu bude bližšie navrhnutá členmi komisie.

V priebehu celého roka 2018 sme sa venovali realizácii projektu **MuzPed - Centrálny portál edukačných aktivít múzeí SR**. V priebehu januára 2019 sme sa venovali vyúčtovaniu dotácie, propagácii portálu (TASR, SRo, Pravda, KN, Facebook a web zms.sk) a napĺňaním jeho databázy. Ku dnešnému dňu je v databáze 25 aktuálnych, 213 archívnych vzdelávacích programov a 53 prispievateľov (múzejných pedagógov). Portál je prístupný na adrese <http://muzped.zms.sk>

V decembri 2019 sme z príspevku ZMS na fungovanie komisie vynaložili prostriedky na dotlač propagačných materiálov k projektu MuzPed. Vytlačili sme spolu 5000 ks kalendárikov pre učiteľov a 5000 ks záložiek do kníh pre žiakov. Tieto boli následne distribuované po slovenských školách.

CIEĽ 1.2: Stretnutia so zástupcami inštitúcií

Na zasadnutia komisie budú pozývaní zástupcovia národných či regionálnych inštitúcií zastrešujúcich metodicko-pedagogické riadenie škôl – Štátny pedagogický ústav, Metodicko-pedagogické centrum, samotní učitelia a i. Rovnako tak budú prizývaní k spolupráci na ďalších aktivitách OKVAV.

Počas realizácie projektu MuzPed sme komunikovali s partnermi ako Štátny pedagogický ústav a Pedagogická fakulta UK v Bratislave. Na zasadnutí v Seredi sa zúčastnili dvaja zástupcovia z katedry muzeológie Univerzity Konštatína Filozofa v Nitre. Členom OKVAV sa stal docent z Katedry etnológie a muzeológie Univerzity Komenského v Bratislave. Napriek tomu sme zanedbali pozývanie pedagógov a metodikov pedagogických inštitúcií na zasadania komisie (s ohľadom na malý počet zasadnutí).

CIEĽ 1.3: Nadviazanie spolupráce so školami pedagogického zamerania

Snahou OKVAV bude hľadať možnosti aktívnej spolupráce s vysokými a strednými školami pedagogického zamerania, napríklad v oblasti ponuky odborných praxí pre študentov. Cieľom takejto aktivity bude rozvoj potenciálu spolupráce medzi budúcimi učiteľmi.

Tento bod stratégie rovnako ostal nenaplnený.

21. marca 2019 sa konala medzinárodná konferencia "Vzdelávanie 3.veku - príležitosť pre spoločnosť". Zúčastnili sa jej dve členky OKVAV. Ľubica Majerová vystúpila s príspevkom "Dimenzia múzeí pre celoživotné vzdelávanie", kde hovorila okrem iného aj o aktivitách seniorov v niekoľkých múzeách na Slovensku, a všeobecne o význame múzeí, ich združení v ZMS a o činnosti OKVAV.

CIEĽ 1.4: Výzva o navýšenie hodín dejepisu

Komisia podporí učiteľov pri žiadosti, prípadne sa zapojí do výzvy o navýšenie hodín výučby dejepisu a to najmä pre vyššie (končiace) ročníky, ktorých okruhom výučby sú dejiny 20. storočia. Zástupcovia múzeí nachádzajú výrazné nedostatky vo vedomostiach žiakov o dejinách 20. storočia, pričom mnohé témy v tejto oblasti považujeme za kľúčové v riešení aktuálnych problémov v spoločnosti.

Tento bod stratégie rovnako ostal nenaplnený. Členovia OKVAV nevidovali žiadne aktivity v predmetnom období zo strany pedagógov. Napriek tomu, že mohli sami na tento problém upozorniť, prípadne spustiť informačnú kampaň za zvýšenie hodín dejepisu, v predmetnom období takáto iniciatíva zo strany členov neprišla.

CIEĽ 2.: Advokácia výchovno – vzdelávacej činnosti múzeí

CIEĽ 2.1: Kolokvium o spolupráci múzejných pracovníkov

V náväznosti na predošlé kolokvium zorganizuje OKVAV pokračovanie podujatia s názvom „Na spoločnej ceste 2“. Jeho cieľom bude zlepšenie spolupráce medzi múzejnými pedagógmi a ostatnými pracovníkmi v múzeách.

Žiadosť o grant FPU - Na spoločnej ceste II., ktorá bola podaná v decembri 2019, nebola podporená. V decembri 2020 sme žiadosť podali znovu, v prípade podpory sa počíta s realizáciou kolokvia na jeseň roku 2021.

CIEĽ 2.2: Publikovanie

Členovia OKVAV budú viac publikovať o svojich edukačných aktivitách a ponuke vzdelávacích programov v odborných i populárnych časopisoch národného i regionálneho charakteru. Cieľom je spopularizovať učenie sa v múzeu a spropagovať aktivity múzeí aj v tlači.

Od februára 2018 sme distribuovali po múzeách publikáciu „Na spoločnej ceste“, ktorá vzišla z rovnomenného projektu OKVAV realizovaného v roku 2017. Publikácia bola ďalej distribuovaná jednotlivými členmi OKVAV medzi pedagógov, ktorí navštevovali ich múzeá. Časť distribúcie zabezpečil aj Štátny pedagogický ústav SR. Rovnako je publikácia prístupná na webe okvav.zms.sk.

Členka OKVAV Mgr. Zuzana Kunšteková (Múzeum školstva a pedagogiky) publikovala článok v časopise Múzeum č. 4/2019 pod názvom „MuzPed, nový webový projekt Odbornej komisie pre výchovu a vzdelávanie v múzeách ZMS“. V ňom zároveň sumarizuje aj najvýznamnejšie aktivity OKVAV v posledných rokoch.

Napriek tomu považujeme túto úlohu za splnenú len čiastočne, pretože múzejní pedagógovia nedostatočne publikovali svoje úspechy a nové projekty v odbornej tlači.

CIEĽ 3.: Platforma pre komunitu múzejných pedagógov

OKVAV Bude naďalej predstavovať miesto pre stretávanie a výmenu skúseností medzi múzejnými pedagógmi. Tento cieľ navyše posilní nasledovnými aktivitami:

CIEĽ 3.1: Stretávanie sa v múzeách

OKVAV pripraví 1x ročne pracovné zasadanie v rôznych múzeách SR.

Vo februári 2018 sa konalo volebné zasadnutie OKVAV v Bratislave. V marci 2019 sa uskutočnilo zasadnutie v SNM – Múzeu holokaustu v Seredi. V marci 2020 sa zasadnutie OKVAV nekonalo, kvôli pandémie koronavírusu. Náhradný termín bol 24. novembra 2020 a zasadnutie sa konalo online.

CIEĽ 3.2.: Prezentácia o MP činnosti múzeí

Počas zasadnutí OKVAV bude možnosť odprezentovať činnosť členov komisie v oblasti vzdelávania. Cieľom je prepojenie nápadov z iných múzeí, inšpirácia, prípadná konzultácia a poskytnutie rád medzi členmi komisie o vybraných vzdelávacích programoch.

Na zasadnutí v Seredi bol predstavený centrálny portál MuzPed, prezentácia vzdelávacieho projektu spoločnosti EduLab a prehliadka SNM – Múzea holokaustu v Seredi a jeho vzdelávacích programov. Kvôli nižšiemu počtu zasadnutí sa ďalšie prezentácie neuskutočnili.

CIEĽ 3.3: Exkurzia

Komisia usporiada pre členov exkurziu vo vybranom zahraničnom múzeu (napr. Česká republika, Maďarsko alebo Rakúsko) s ukážkou vzdelávacieho programu. Cieľom exkurzie je prínos nových inšpirácií zo zahraničia a nadviazanie kontaktov s odborníkmi na múzejnú pedagogiku v zahraničí.

Dve členky sa zúčastnili informačných dní o programe Erasmus+. OKVAV sa následne plánovala zapojiť do výzvy a získať finančné prostriedky na realizáciu zahraničnej exkurzie. Členovia OKVAV predbežne komunikovali s viacerými zainteresovanými osobami v zahraničí aj na Slovensku a pripravovali podklady pod žiadosť, ktorá sa mala podať do 5. februára 2020. Avšak vzhľadom na zložitosť celého procesu a nutnosť zaviazat' budúce vedenie ZMS (vrátane finančnej záťaže na rozpočet ZMS) nám bolo doporučené, aby sme žiadosť nepodávali pred voľbami do orgánov ZMS. Tento cieľ sa dlhodobo nedarí naplňať, aj keď vystupuje ako veľmi žiadaný medzi členmi OKVAV.

CIEĽ 3.4: Spolupráca

Komisia osloví účastníkov akreditovaného kurzu Múzejnej pedagogiky na SNM v Bratislave a bude prehlbovať medzinárodnú spoluprácu s Metodickým centrom múzejnej pedagogiky v Brne.

V akreditovanom kurze Múzejnej pedagogiky v súčasnosti lektorujú viacerí členovia OKVAV: D. Hrdý, J. Hutťanová, Ľ. Majerová, Ľ. Kačírek a J. Hanko. Kurz sa otváral každoročne a všetci účastníci boli oboznámení s činnosťou OKVAV. Niektorí sa na základe toho stali členmi v poslednom období. Účastníkmi kurzu boli ďalší členovia OKVAV.

Spolupráca s Metodickým centrom múzejnej pedagogiky v Brne bola v predmetnom období v útlme, najmä kvôli pracovnej vyťažnosti členov OKVAV a neriešením medzinárodných projektov. S členmi MCMP však ostávame v kontakte najmä vďaka kurzu Múzejnej pedagogiky v Bratislave a tiež sa počíta s aktívnym zapojením v pripravovanom kolokviu Na spoločnej ceste II.

CIEĽ 4.: Dlhodobé aktivity

CIEĽ 4.1: Rozširovanie Fondu MP materiálov

OKVAV bude naďalej zbierať fyzické tlačoviny MP charakteru vydané múzeami na Slovensku a bude spolupracovať na ich sprístupnení vo forme archívneho fondu v Muzeologickom kabinete SNM.

Druhá časť fondu (približne 30 titulov a tlačovín) prebieha scanovaním a evidovaním. Jeho odovzdanie do Muzeologického kabinetu však neprebehlo v plánovanom čase. Tretia časť fondu (približne 25 titulov a tlačovín) rovnako neprešla korektným spracovaním. Preto tieto úlohy ostávajú v plnení.

CIEĽ 4.2: Reflektovanie aktuálnych problémov v spoločnosti

Komisia bude podporovať reflektovanie aktuálnych problémov v spoločnosti (rasová diskriminácia, šikana v škole, rastúci extrémizmus, preberanie informácií (najmä z internetu) bez kritického pohľadu a i.) pri vzdelávacích programoch a vo výstavnej činnosti múzeí.

OKVAV nedokázala reflektovať aktuálne problémy, s ktorými sa spoločnosť potýkala. Príležitosťou bola napríklad vzrastajúca polarizácia spoločnosti pri voľbách do NR SR (február 2020), alebo nástup

koronakrízy (marec 2020). Tento cieľ bude možné v budúcnosti naplňať len so aktívnejším zapojením všetkých členov OKVAV.

Iné aktivity, ktoré neboli plánované v stratégii:

V roku 2019 OKVAV spolupracovala na dotazníkovom prieskume, ktorý realizovala mimovládna organizácia AINova. Prieskum mapoval vzdelávanie dospelých v múzeách na celom území Slovenska. Výsledky výskumu nám boli dodatočne zaslané.

V januári 2021 viacerí členovia OKVAV spolupracovali na medzinárodnom prieskume s názvom "Debata v múzeách", ktorý s podporou Vyšehradského fondu realizovala Slovenská debatná asociácia. Výskum prebiehal súbežne so Slovenskom aj v ďalších piatich krajinách strednej Európy, projekt vyvrcholí spoločným školením múzejníkov vo Varšave.

V roku 2019 a 2020 riešili členovia OKVAV aj zmenu Organizačného a rokovacieho poriadku komisie.

Počas celého obdobia OKVAV prezentovala na svojom webovom sídle <https://okvav.zms.sk> aktuálne konferencie, semináre a nové publikácie (celkovo 10 webových príspevkov) zo zahraničného múzejného prostredia. Naproti tomu zanedbala vlastnú prezentačnú činnosť na svojom facebookovom profile.

Záver a odporúčania:

V sledovanom období OKVAV splnila väčšinu zo svojich stanovených cieľov. Boli však aj také, ktoré sa nepodarilo naplniť vôbec, alebo len čiastočne:

- zahraničná exkurzia,
- publikovanie popularizačných článkov,
- propagácia na facebooku,
- pozývanie pedagógov a metodíkov pedagogických inštitúcií na zasadania komisie,
- aktívna spolupráce s vysokými a strednými školami pedagogického zamerania,
- výzva o navýšenie hodín dejepisu,
- spolupráca s Metodickým centrom múzejnej pedagogiky v Brne, resp. Komisií pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku AMG ČR

Za hlavné dôvody považujeme pracovnú vyťaženosť členov, ale aj nedostatočné sledovanie nastavených cieľov v spomínanej stratégii. Do budúcnosti navrhujeme viaceré ciele zapracovať do plánov OKVAV a viac sledovať ich naplňovanie.

Stratégia 2018 -2020 bola vyhodnotená vo februári 2021. Nová stratégia bude vypracovaná predsedníctvom a výborom, ktoré budú zvolené 8. 3. 2021 v Banskej Bystrici.

Vypracovali:

PhDr. J. Hanko, predseda OKVAV
Mgr. J. Ďurišová, tajomníčka OKVAV
február 2021